

A nyestek, menyétek és a görény pusztítása.

(Folytatás.)

Ugyanezt használhatjuk a menyétfogásnál is. — A menyéteket legcélszerűbb kiadás által és pedig ősszel a földeken pusztítani. Tacskókat könnyen be lehet oktatni a menyétek kikaparására és felszaglására. — Természetesen a menyétek kisebb csapó-ládák segélyével, valamint vasakkal is jól pusztíthatók. Ezeknél főleg a tojás, de a mézzel bekent aszaltszilva is kitűnő csalétként bizonyult. Lehet őket úgy is fogni, hogy frissen lőtt verebet vagy más apró madárkát 30—35 cm.-nyi magas, villaalakú ágakra függesztünk fel a vastór fölé. — A görény fogása tartózkodási helye szerint módosul. Nyáron nagy előszeretettel erdőkben tartózkodik, hol odvas fákban üti föl tanyáját, de beleveszi magát a rétek szénaboglyáiba, sövényekbe és földi lyukakba is. Szeret kertekben és parkokban is tartózkodni s az ily helyeken maga készít lyukakat magának. — E tartózkodási helyek szerint kell tehát üdőzését foganatosítani. — Télen a házak közelét keresvén és azok belső helyiségeibe is behatolván, csakis csapóvasakkal lehet ellene működni (tojás-csalival), rőzse és farakások alatt is felette szeret tanyát ütni, honnan csakis tacskók vagy fokszlik segélyével lehet kikapni, legtöbb esetben azonban szét kell szedni a rőzse- vagy farakást, hogy hozzájuthassunk. Ugyancsak a fanyestnél is hasonló eljárást kell sokszor követnünk, hogy kézrekeríthessük. — A lánczsergést, közsörülést, reszelést a görény ki nem állhatja, miért is ilyen zenebonával könnyen kikergethetjük rejtekéből. Szokás vízzel is kiönteni, vagy pedig kifüstölni. Ha a rőzse közé vette magát, rendszeren az utolsó nyaláb (vagy fadarab) alól szokott kiugrani, miért is az ebeknek nagyon résen kell lenni, hogy el ne illanjon. Fogásmódjára vonatkozólag Pieper a következő utasítást adja: „Ha megállapíthattuk rendes váltoját, úgy legcélszerűbb fogására tányérvasat használni, de csalétkel, így különösen libazsírban sült heringfejekkel, melyek cukorral lesznek behintve, is sikerül őt a kívánt helyre csalni; sőt gyakran nyúlbeleik utánhurezolása is megteszi a kívánt hatást. Egy frissen lőtt madár, vagy egy tojás legkedvesebb eledele s ha az ily csalétket egyszer elfogadta,

úgy legjobb a vasat azonnal felállítani. — Továbbá szokás rendes váltoját egy deszka-darabbal, melynek közepére a megfelelő nagyságú lyuk van fúrva, elzárni, úgy, hogy ha e menetet akarja használni, okvetlen a deszka mögé felállított tányérvasba kell lépnie. — Vagy ha a tojás-lopásra már igen rászokott, úgy a megfelelő helyre egy közönséges csapó-vasat kell alkalmazni, melyhez csalétkül egy tojás lesz erősítve. — Ily vasat libazsírral vagy tyúkganéjjal kell erősen bedörzsölni s az egésztest — a tojás kivételével — polyvával vagy szecs-kával eltakarni. — Lehet a görényt mélyebb hordóban, melyben körülbelül 1 lábnyi mély sós hering-lé van, is fogni. Ahol nagy számmal tartózkodik ez a bestiális csirkerabló állat, csakis ily módon lehet alaposan kipusztítani*). — A nyestnek vadászattal való pusztításáról nem igen lehet szó. Sem hajtókkal, sem kutyákkal terelgetni nem lehet, mert idejekorán fészkebe menekül, honnét ugyan elő nem bújik, ha csak szószerint bottal ki nem piszkálják belőle; nemkülönben, ha odúba menekült. De ha esetleg fán tartózkodnék is a hajtás alkalmával, akkor sem mozdul ki lapult helyzetéből. Valamely vastag ághoz lapulva, mozdulatlanul hallgatja a hajtók riasztó szózatait s rá se hederít a szimatoló ebekre. Csak akkor mozdul meg, ha kemény tárggyal kopogtatni kezdik a fát; néha azonban, különösen ha hajtva van, ekkor sem ad életjelt; ha fészekbe menekült, akkor meg épen nem, úgy, hogy a fát is levághatjuk, míg megmozdul. Ellenben rendes körülmények közt már az első kopogtatásra reagál. „Egyedüli célhoz vezető munka a nyest kipusztítására“ — írja egy tapasztalt va-

*) Egy német szaklap írja, hogy egy kereskedő pinczében az ablak alatt volt egy heringes hordó, amelyben körülbelül egy lábnyi mélyen állt a sós-lé. Egy reggel a kereskedő szokatlan zakatolást és sivitást hallott a hordóból s oda sietve, két már megfulladt s egy a halállal vívódó, erősen sikoltozó görényt talált a hordóban. Természetes, hogy a tyúkrabló halálküzdelmét lehetőleg megrövidítették s azután kiszétké a hordóból mind a három görényt. Nagy meglepetést szült azonban, midőn rövid néhány óra múlva ismét zaj hallatszott a hordóból s ime, ott találtak a negyedik görényt is, mely a hering utáni nyalánságának áldozatul esett. Ezzel azonban még nem vesztette el a heringlő görényvonzó sajátságát, mert néhány nap múlva még három darab belélt görényt találtak a hordóban.

dász*) — az első hótól kezdve a *nyomozás*. Az igaz, hogy kissé fáradságos, de ha tekintjük a hasznot, mit vadóvás szempontjából csak egy nyest elpusztításával is végeztünk, úgy e fáradság szóba sem jöhet. Amellett pedig a bőr is még fizet, habár nem úgy, mint a boldog időkben, mikor még nem volt mind a prém, bőr és úgyszólván mindenféle meghamisítva s amikor a nyest bőreért bármelyik Áron ivadéka 8—10 forintot adott; ma alig érnek 3—4 frtot. De sőt továbbá maga e nyomozás is igen érdekes és sok titkát elárulja e rabló lovagnak. Különösen ezélirányos egész friss havon nyomozni, ha pl. hajnalig esett a hó, miután ő még rossz időben is mászkál s ilyenkor már kevés ideje van arra, hogy esetleg nagyobb útat tegyen. Az eljárás igen egyszerű. Addig járunk az erdőben, különösen azon a helyen, ahol nyestet gondolunk, míg a nyomára akadunk. A nyomot azután követjük, míg csak valami üregbe be nem vezet. Ha azt megtaláltuk, akkor kifüstölhetjük; azaz fojtott tüzet csinálunk az üreg szájánál s a füstöt valami tárggyal az üregbe kényszerítjük. Igen alkalmas erre a helyzet, ha több üreg nyílik egymásba, mert ekkor gyufával kipahatoljuk a légáramot s a jó húzó helyen rakjuk a tüzet. A nyest gyakran, amint kis füst-szagot érez, a tűzön keresztül is azonnal kitör; néha azonban igen sokáig kibírja, úgy hogy az ember már azt gondolná, hogy nincs is a lyukban. Persze, el kell készülnie lenni a kijövetelére s vagy bottal le lehet ütni, vagy zsákba fogni, vagy agyonlőni stb; sokan kézzel fogják meg, de ez nem tanácsos, mert igen éles fogai vannak. — Ha nem akarunk a füstöléssel bajlódni, vagy esetleg az célhoz nem vezetne, akkor minden lyukat óvatosan s erősen betömünk, csak egyet hagyva nyitottan, melybe egy másfél méter hosszú, 30 cm. átmérőjű kis tönk felezése által nyert félhengerből készített kis vályút helyezünk; oldalait szintén erősen kitöltjük, hogy esakis a vályún keresztül legyen kimenet. E vályúcska közepe táján egy négyzet dm. lyuk van, melybe egy nehéz dorong egyik hegyezett vége épen beleillik s kis csakó keresztfácska nyele segítségével fent tartatik, úgy hogy ha a nyest a vályún keresztül akarva menni, a keresztfára rálép, a dorong a nyakára csúszik s megfojtja. Ily vályúcska alkalmazása mellett a következő napon a nyestet rendszeren már kivégezve találjuk meg benne, bár néha két napot is kihúz, míg csak az éhség ki nem kergeti. — Óvatosabban kell eljárni, ha nem üregbe, de fára mászott fel. Ha a fán fészket veszünk észre, bizvást belelőhetünk, mert valószínű, hogy ott lesz; ha ugyanazon fán nincs is fészek, a mi gyakoribb eset, úgy a közeli környéken kell ilyet keresnünk. Első teendőnk azonban, ha fára menekült, a fa körül egy nagy területet körben bejárni, hogy nem jött-e ismét le valamely más fán, mely esetben tovább nyomozandó. Ha nem jött le, úgy a körben bent lévő fák fészkeiben vagy odvas oduiban kell kutatnunk, míg rájövünk. Ha fészekben vagy valamely ágon vesszük észre, úgy egyszerűen lelőjük; de ha odvas fa üregébe ment, úgy az üreg bezúvekelendő s más helyütt kell lyukat vágni, mindig feljebb a volt üregtől; ha az ütött új lyuknál azt tapasztaljuk, hogy az üreg még feljebb visz, ezt is betömve, még feljebb ütünk egyet, addig míg rátalálunk; miután a nyest ilyenkor rendszeren az üreg legfelsőbb szélében lapul meg, ott rá is akadunk s kivégezhetjük. — A csapázásra vonatkozólag a fent elmondottakhoz hozzáadhatjuk még a következőket. Ha a hó az előző nap estjén esett, ez a körülmény nem a csapázónak, de a nyestnek szolgál előnyére, a mennyiben legtöbbször csak ily esetben, a hosszú csapázás fáradsága árán lehet a nyestre ráakadni, mert nemcsak egyszerű csapázásról van szó ilyenkor, de esetleg azt az utat meg kell tenni, melyet az élénk vérű állat az éj folyamán bejárt. Legkedvezőbb a csapázásra, ha a hóesés már éjfél körül megszűnt; ellenben ha csak hajnalban állt el, vagy még tovább is tartott, akkor jobb a csapázásról lemondani, mert az elhazavazott területen semmire sem lehet menni, részint mert

a csapák, va volnának is, behavazvák, részint pedig mivel a nyest a zord időben korán tanyájára térvén, nyomokat utána nem találhatunk. — A csapázáshoz természetesen már korán reggel hozzá kell fogni, mert esetleg nagy út állhat a csapázó előtt. Legezélszerűbb mindjárt odatartani, ahol korábbi tapasztalás szerint nyesteket gyanítunk. Ha *fanyestról*, — vagyis nyusztról — van szó, akkor kizárólag az erdőben keresünk, mert ez a faj az emberi lakok közelét nem keresi, mint a közönséges nyest (kövi nyest) telente. Mindamellettt találhatjuk az erdőben ezt is, mert kirándulásaiból az erdőbe visszatér. De találhatunk görényt és menyétet is az erdőben, noha ez utóbbi, mint tudva van, a zárt erdőterületeket nem kedveli.

(Vége köv.)

Lakatos Károly.

Az „Arthemis“ golyós-fegyver.

Az 1900. év folyamán 2 ízben is ismertettem a „Vadászlap“-ban az általam konstruált különböző aczéلبurkos golyókra fűrt, 11—15 mmes Manlicher ismétlő-fegyvert, illetve 1 és 2 csövű Lancaster fegyvert s részletesen felsoroltam annak mesés — vadász-fegyver által eddigelé el nem ért — razáns röppályáját; csekély, majdnem észrevehetetlen visszlökését; a vadat nem ijesztő gyenge pattanását; minden eddigi fegyver, illetve golyót felülmúló rombolási és ölö képességét s a füst teljes hiányát, mely körülmény szinte nagyon fontos és rendkívüli előnyöket biztosít.

Mint hogy akkor részletes leírását adtam mindazon előnyöknek, melyek ezt a lövedéket és a hozzákészült fegyvert nemcsak az eddigi expressek elébe helyezi, de teljes joggal a jelenkor legjobb vadászfegyverévé teszi — nem akarok ismétlésbe esni s az olvasó közönséget ezáltal untatni, hanem rátérek egyenesen a 11·15 mmes Manlicher újított, esinosított alakjának, az Arthemisnek rövid ismertetésére.

Az egy régi és idáig megdöntetlen igazság, hogy az egyesövű golyós-fegyverek sokkal pontosabban lőnek, mint a kétesövű fegyverek, úgy a szomszédcső vibrációja, de különösen a csövek nem teljesen pontos, egyenközü összeforrasztása miatt, — s mégis a kétesövű golyós-fegyvernek sokkal több híve van, mint az egyesövűnek. Miért? Mert akár önvédelmi célból, akár a hibás lövés helyrehozása végett könnyen és gyorsan leadható — mindenféle töltés, tölténykeresgélés és beszorulás nélkül — a második lövés.

Mindezeket az előnyöket magában egyesíti az ismétlő fegyver; mely azonkívül, hogy 1 csövű s így nagyon pontosan lő, nemcsak 2 lövés gyors egymásutánban leadását teszi lehetővé, hanem egyszeri, egy mozdulatot igénylő töltés után 3—5 gyors lövést biztosít.

Igen ám! csak hogy a legtöbb ember nem elégszik meg azzal, hogy jó fegyvere van, hanem azt akarja, hogy szép, tetszetős is legyen.

Az ismétlő fegyvereknek pedig ott van a kiugró tölténytartójuk, ami bizony nem nagy diszével szolgál a fegyvereknek s ami a fő, nagyon szokatlan és sokaknál még a fegyver szokott fogását is akadályozza.

Igy azután, daczára annak, hogy a 11·15 mm.-es Manlicher a legideálisabb s a legmesszebb menő igényeket is kielégítő és olesó fegyver, nem sok követőre talált épen a szokatlan töltényszekrény miatt, hanem inkább rendelte a közönség az erre a lövegre fűrt 2-szeres árú dupla Lancaster fegyvereket, vagy pedig, aki sokalta az árt, nem rendelt semmit; az ismétlőt olesónak, de csunyanak, a duplát szépnek, de drágának találná.

Lauenroth András puskaműves (Budapest, Váci-u.), kinek az általam konstruált golyókra fűrt fegyverek kizárólagos gyártási jogát ajándékoztam — segíteni akarván ezen a bajon, addig törte a fejét, míg sikerült a 11 mm.-es Manlicher-szerkezeten egy olyan javítást feltalálni, mely szük-

*) Crauss G. (Vadászlap, 1892. pag. 102—103.)